

fotó: Mat Wright, British Council

Diákok a változásért

Társadalmi vállalkozás az iskolában:
tanári segédanyag

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
1. fejezet: A mi közösségünk, a mi jövőnk, a mi felelősségünk	4
2. fejezet: Hogyan működnek a társadalmi vállalkozások?	5
3. fejezet: Mitől sikeres egy vállalkozó?	7
4. fejezet: A nagy ötlet	8
5. fejezet: Valósítsd meg!	9
6. fejezet: Visszatekintés – mit tanultunk?	10
1. Függelék: Iskolai esettanulmányok	11
2. Függelék: A közösség feltérképezése	14
3. Függelék: Ötletek üzleti terv készítéséhez	15
4. Függelék: Ötlet-térkép	18
Hasznos linkek	19

Bevezetés

A társadalmi vállalkozások innovatív üzleti szemléletre épülnek, és általában valamilyen társadalmi vagy környezeti problémára nyújtanak megoldást.

Ez a tanári segédanyag olyan gondolatébresztő kérdéseket, ötleteket és tevékenységeket mutat be, amelyek segítségével a 13-18 éves korosztály számára izgalmas projektként mutathatja be a társadalmi vállalkozásokat. Partnereink, a Social Enterprise Academy (Társadalmi Vállalkozás Akadémia) és a Real Ideas Organisation tapasztalata alapján így ez az anyag hasznos, gyakorlatias megközelítést nyújt a diákoknak különböző iskolai tantárgyak elsajátításához, segít ráhangolódni a csapatmunkára, és lehetőséget ad az önbizalom és az innovációs készségek fejlesztésére.

A tevékenységeket úgy tervezték, hogy fejlessze a diákok társadalmi innovációval és társadalmi vállalkozással kapcsolatos tudását, miközben alapvető készségeket mozgósít, melyeket sikerrel hasznosítanak a tanulás, a munka és az élet kihívásai során. A British Council a globális készségekben mutatkozó hiány pótlására 6 alapvető készséget nevezett meg, amelyek létfontosságúak a 21. század diákjai számára a globalizált világban:

1. **Kritikai gondolkodás és problémamegoldás**
2. **Együttműködés és kommunikáció**
3. **Kreativitás és képzelőerő**
4. **Aktív állampolgárság**
5. **Digitális műveltség**
6. **Diákok vezetői készségei**

A segédletet a magyarországi kontextusra dolgozta át a NESsT Magyarország –szakértőkkel, tanárokkal és képzőkkel folytatott fókuszcsoportos megbeszélések tapasztalatait felhasználva.

A segédlet támogatja a diákokat abban, hogy tudatosítsák és megértsék, hogyan segíthet a vállalkozás a társadalmi kihívások megoldásában, és hogyan járul hozzá a gyakorlat során szerzett tapasztalat a saját vállalkozási projekt megtervezésében és elindításában.

A pozitív eredményeket mutatja be az egyik kínai diák megjegyzése, aki a Devon-i partneriskolával egy közös társadalmi vállalkozás projektben vett részt:

‘A kreatív tevékenységek során azt éreztük, hogy nagyon élvezzük azt, amit csinálunk, fejlesztettük a készségeinket, és tettünk a társadalomért is. Reméljük, hogy az együttműködés segít a kulturális cserével kapcsolatos álmaink megvalósításában és ezután is jó barátok maradunk.’

A segédlet szerkezeti felépítése:

Az első három fejezetben hozott példák és feladatok során a diákok megértik, hogy mi az a társadalmi vállalkozás, és tisztában lesznek azzal, hogy milyen készségekre van szükség a vállalkozások elindításához.

A második három fejezetben, az Akció részben a diákok felméri a közösség nehézségeit, kihívásait, és projektet terveznek, majd kisléptékű kezdeményezéseket (társadalmi vállalkozások / innovációs projektek) indítanak el, hogy válaszoljanak ezekre a kihívásokra. A diákok csoportokban dolgozhatnak, konzultálhatnak szakemberekkel (társadalmi vállalkozókkal, vállalkozókkal) és reflektálhatnak a vállalkozás elindításának folyamataira, lépéseire. A segédlet ötleteket és segédanyagokat tartalmaz, amelyből ihletet lehet meríteni. Javasoljuk, hogy a rendelkezésre álló anyagot kreatívan és a csoport igényeihez igazítva használják.

Az egyes fejezetekre szánt idő:
minimum 1-4 óra.

1. fejezet: A mi közösségünk, a mi jövőnk, a mi felelősségünk

Hogyan induljunk neki? Kezdjük a projektet virtuális vagy valódi feltérképezéssel: induljanak el a diákokkal közösen egy felfedező sétára a környéken, vagy fedezzék fel a környéket virtuálisan, az interneten: párokban dolgozzanak és írják össze a helyi vállalkozásokat és szolgáltatásokat, amelyek előtt elhaladnak, vagy amelyeket az interneten találnak (fotózhatnak vagy videót is készíthetnek, stb.) Az útvonalat és a látnivalókat jelöljék meg egy térképen, és készítsenek listát az összes vállalkozásról, amelyet a séta során beazonosítottak. Bátorítsa a diákokat, hogy kategorizálják a vállalkozásokat, amelyeket feljegyeztek. Csoportosítsák őket aszerint, hogy mit árúsítanak, vagy aszerint, hogy mi a fő profiljuk (pl. szórakoztatás, szolgáltatás), majd ezt foglalják össze egy táblázatba, grafikonba, kördiagramba, vagy illusztrálják fotókkal.

Magyarázza el, hogy a társadalmi vállalkozások olyan vállalkozások, amelyek környezeti és társadalmi problémákra fókuszálnak. Munkahelyeket teremtenek és bevételt generálnak, mint bármilyen más vállalkozás, de ahelyett, hogy a bevételt a tulajdonosok kapnák meg, újra befektetik olyan tevékenységbe, amely társadalmi célt szolgál. Ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy a közösségükben élők életminőségét javítsák. Ez a különbség a tisztán profitot generáló vállalat és a társadalmi vállalkozás között, hiszen a célok azok, amelyek meghatározzák, hogy társadalmi vállalkozás-e, vagy különleges jogi státuszú vállalat.

Nézzék meg ezt a [videót a szekszárdi Ízlelő Étteremről](#)¹

A megismert vállalkozások társadalmi vállalkozások-e? Miért? Házi feladatként kérje meg a diákokat, hogy tudjanak meg minél többet egy jól ismert/számukra érdekes társadalmi vállalkozásról és mutassák be a munkájukat egy általuk választott feldolgozási formán keresztül (prezentáció, videó, prezi stb.). Fontos magyarországi példák közül megemlíthetjük a Kockacsokit vagy a Matyodesign-t.

A kutatás részeként kérje meg őket, hogy derítsék ki:

- Mikor és hogyan alapították a társadalmi vállalkozást?
- Milyen szolgáltatást nyújt?
- Kik voltak a kulcsszereplők/vállalkozók, akik megalapították?

1 <https://www.youtube.com/watch?v=xEjHy-ZRFKY&t=207s>

2 <http://www.kockacsoki.hu/>

3 <https://matyodesign.hu/>

4 <http://remodelstudio.hu/index.php>

5 <http://autonomia.hu/hu/bagolykalacs/>

Tantervi kapcsolódás: földrajz, állampolgárság, matematika, IKT, írás és számolás.

Készségek: együttműködés, kutatási készségek, kritikai gondolkodás, kommunikáció, elemzés, megértés, információ megosztása, igény és a lehetőség felismerése, alkalmazkodóképesség, kitartás és önbizalom.

Tanulási célok: összeállítani egy felmérést a helyi vállalkozásokról és megismerni a társadalmi vállalkozás fogalmával.

Eszközök: digitális fényképezőgép / mobiltelefon, helyi térképe, nagyméretű papír és tollak, információ jól működő társadalmi vállalkozásokról.

Magyarországi példák társadalmi vállalkozásokra

Kockacsoki² kiváló minőségű kézműves csokoládét árúsítanak, és csokikészítő műhelyeket tartanak. Autizmussal élők számára biztosítanak munkalehetőséget és személyre szabott rehabilitációs programban való részvételt. A gyakornoki programon és a készségfejlesztő képzéseken keresztül is az autizmussal élők sikeres munkaerőpiaci integrációját segítik.

Ízlelő Étterem tréninget és munkalehetőséget biztosítanak mentális és fizikai fogyatékkal élő emberek számára, miközben ízletes és finom ételeket kínálnak.

Matyodesign³ a magyarországi Matyó régió hagyományos mintáinak felhasználásával mindennapi használatra szánt ruhák hímzésével foglalkoznak. A hímzést helyi asszonyok végzik, akik szakértői e hagyományos kézimunkának, és nehezen találnának munkát / közösséget a régióban.

Remodel Studio⁴ tervezői egyedi tervek alapján újítanak fel és gondolnak újra régi és antik bútorokat. Szakemberek irányításával hátrányos helyzetű fiatalok végzik a felújítási munkát.

Bagolykalács⁵ kis társadalmi vállalkozás Heves megyében, Szúcson. A kalácsütés helyi, főleg roma nők helyzetén kíván segíteni azzal, hogy gazdaságilag fenntartható módon értékesíti a terméket.

Inspiráló együttműködésen alapuló társadalmi vállalkozás projekt

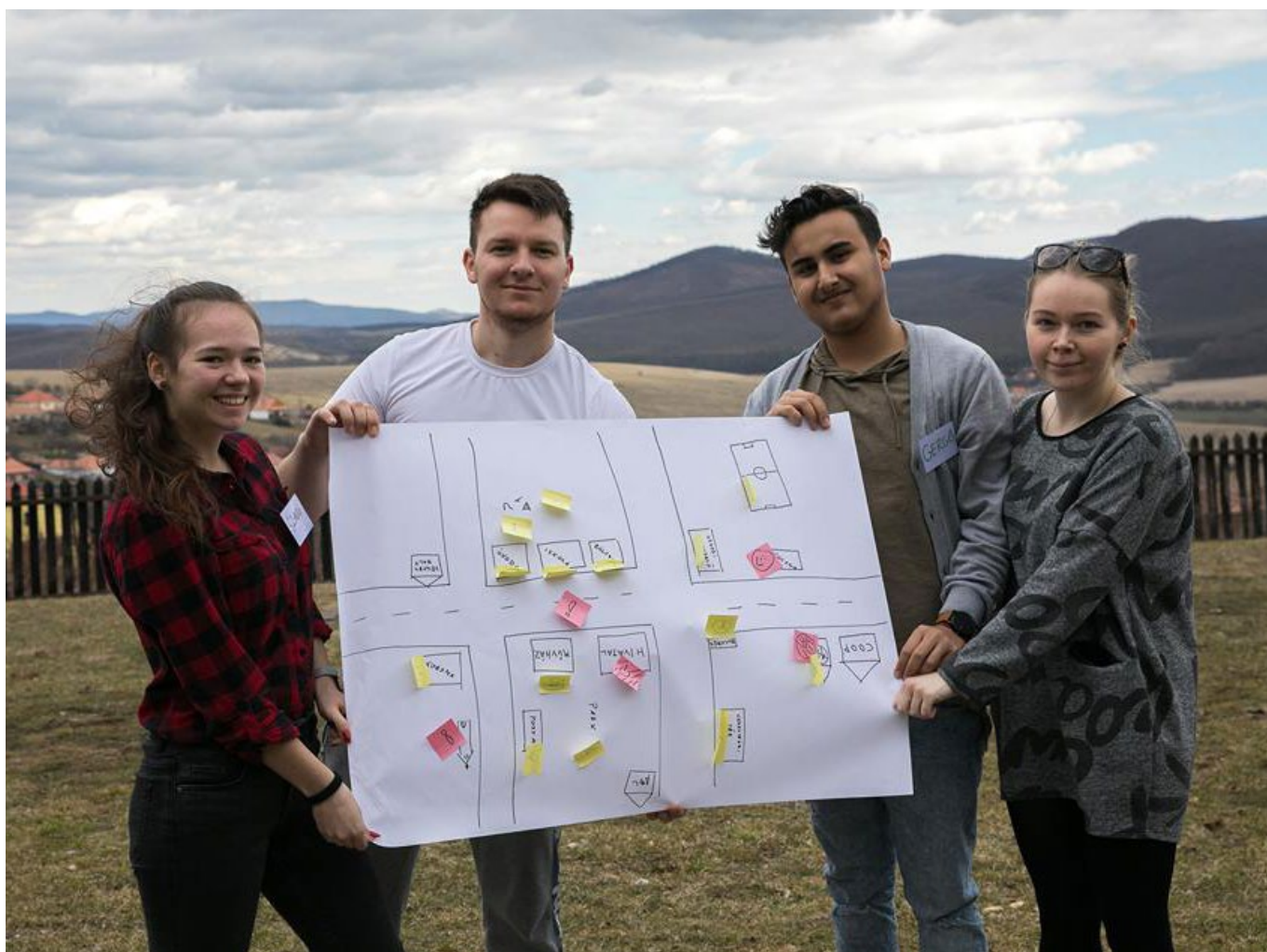
Felhőgyár szociális design műhely a Bódvavölgyben, ahol fiatal tervezők, vállalkozók és szegénységben élő gyerekek tanulhatnak új megközelítésmódokat és szemléletet egymástól. A projektet a MOME fiatal designerei indították el azzal a céllal, hogy majd társadalmi vállalkozásként működtessenek egy tervezőközpontot a Bódva völgyében, Magyarország egyik legszegényebb régiójában.

Kérdezd meg a szüleidet!

- A diákok osszák meg a helyi vállalkozásról szóló kutatásuk eredményeit a szüleikkel, és kérdezzék meg őket a munkahelyükről – milyen pozitív változást érhet el egy társadalmi vállalkozás?

Iskolai partnerség esetén:

- Osszák meg és hasonlítsák össze a helyi vállalkozásokkal kapcsolatos felmérés eredményeit a partneriskolával és végezzenek közös kutatást jól ismert társadalmi vállalkozásokról.

Fotó: Németh Dániel

2. fejezet: Hogyan működnek a társadalmi vállalkozások?

Kérjen a diákoktól visszajelzést a házi feladattal kapcsolatban. Mutasson be az osztálynak különböző esettanulmányokat társadalmi vállalkozásokról, valamint iskolai társadalmi vállalkozási projektekről, kiemelve a sikerig vezető út állomásait. Vetítse le a rövid videókat a **Suhanj! Fitness⁶**-ról és a **Hello Anyu!⁷**-ről. Az 1. Függelékben hét iskolai példa található: négy Magyarországról és három Nagy-Britanniából, és ezen kívül hozhat még más, helyi példákat is.

A diákok alkossanak csoportokat, és beszéljenek egy-egy társadalmi vállalkozásról, az alábbi kérdések alapján:

- Mi az adott társadalmi vállalkozás célja?
- Milyen szolgáltatást/terméket hoz létre?
- Kit támogat a társadalmi vállalkozás? Hogyan?

A megbeszélések után jelezzenek vissza az osztály többi tagjának, és készítsenek egy listát minden olyan ötletéről, amelyet tovább lehet fejleszteni társadalmi vállalkozássá.

6 <https://www.youtube.com/watch?v=C8qZa8ZPimw>

7 <https://www.youtube.com/watch?v=w-eJwAHWhKU>

Tantervi kapcsolódás: angol, IKT, gazdaság, társadalomtudományok, földrajz, környezetvédelem, írás, olvasás, matek.

Készségek: kommunikáció, kreatív gondolkodás, együttműködés, információ feldolgozása, önbizalom, értékelés, elemzés, megértés, hatásmérés, csapatmunka és irányítás.

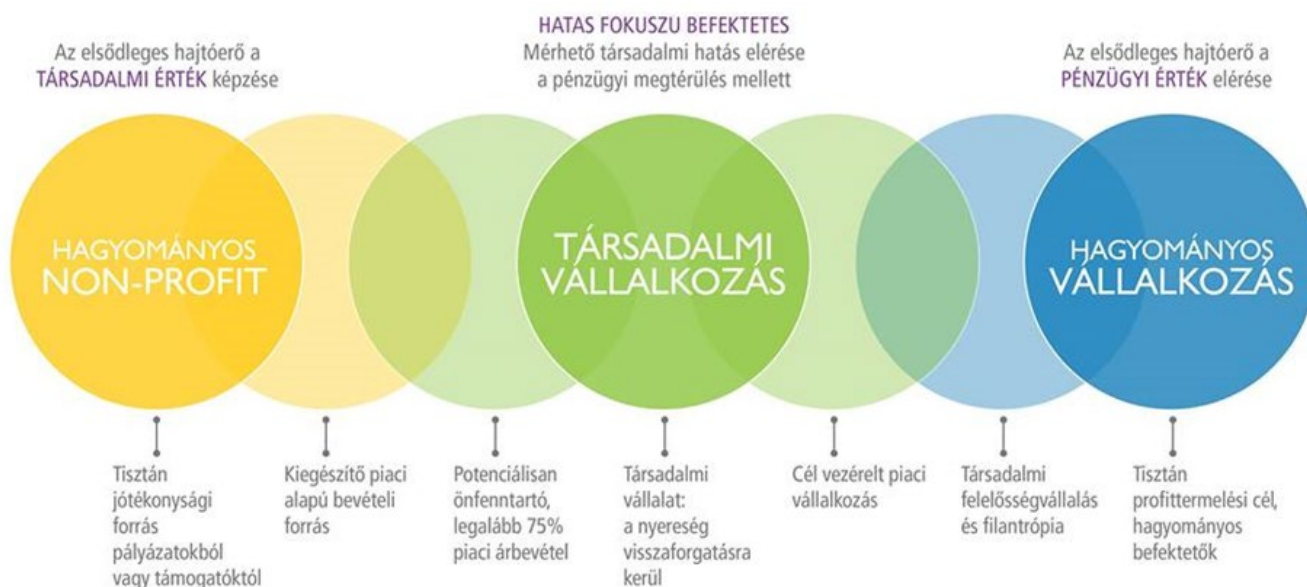
Tanulási célok: különböző típusú társadalmi vállalkozások vizsgálata példákon keresztül.

Eszközök: internethez való hozzáférés, nagy méretű papír, tollak.

Iskolai partnerség esetén

- Tudjanak meg többet a partneriskola országában található társadalmi vállalkozásokról! Osszák meg a kezdeti vállalkozási ötleteiket, és kérjenek visszajelzést!

A jótékonyági szervezetektől a vállalkozásokig, mi a különbség?

Forrás: Social enterprises: A hybrid spectrum.

J. Kingston Venturesome, CAF Venturesome, and European Venture Philanthropy Association (2015).

3. fejezet: Mitől sikeres egy vállalkozó?

Sikeres társadalmi vállalkozásokat gyakran kitartó, innovatív gondolkodású és érdeklődő vállalkozók indítanak el - ők olyan tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek létfontosságúak a 21. században a sikerhez. Ismernek a diákok sikeres vállalkozókat? A vállalkozók a gazdasági, a kreatív vagy a társadalmi szektorban tevékenykednek?

Kérje meg a diákokat, hogy készítsenek interjút egy általuk választott vállalkozóval, a vállalkozás elindításáról, a sikereiről, és arról, hogy mit tartanak a legfontosabb tulajdonságuknak, mire büszkék. Használhatnak online fellelhető információkat is, vagy írhatnak cikket, blogposztot.

Kérje meg a diákokat, hogy rajzoljanak le, vagy vágjanak ki kartonból egy modern vállalkozót, majd sorolják fel azokat a képességeket, tulajdonságokat, amelyekre szerintük szükség lehet a siker eléréséhez. Ide tartozhat többek között az elköteleződés, az őszinteség, és a motiváció.

Hogyan fejeznék be a diákok a következő mondatot?

'A sikeres vállalkozó az, aki...' Az egyik példa így szólhatna: 'A sikeres vállalkozó az, aki... kitartó és elkötelezett amellett, hogy megvalósítsa az ötleteit.'

Biztassa őket arra, hogy próbálják ki vállalkozói készségeiket a következő játékkal:

- A csoport tagjainak ki kell találniuk "egy rossz ötletet" és ezt leírni egy papírlapra.
- Aztán összehajtogathatják és betehetik egy dobozba.
- A csoporttagok sorra kihúznak egy-egy ötletet.
- Ismertessék a csoporttal, hogy miért rossz ötlet és beszéljék meg, mitől lehetne jó ötlet.
- Példának 4 rossz ötlet, ami elindíthatja őket a felismerés útján: álcázott golfabdák, ehető kutyapóráz, sötétben világító szemmaszk és csokiból készült teásbögre.
- Gondolkozzanak el az ötletük társadalmi és környezeti hatásán: mennyire környezetbarát, fenntartható módon készül, megfelel-e a méltányos kereskedelem kritériumainak?

Tantervi kapcsolódás: állampolgárság, angol, IKT, matematika, olvasás, írás.

Készségek és képességek: kommunikáció, együttműködés, kreatív gondolkodás, kitartás, elhatározás a megvalósítás mellett, önbizalom.

Tanulási célok: azonosítani a sikeres vállalkozó céljait és készségeit.

Eszközök: műanyag kanalak, papír, gyurma, internet hozzáférés.

Kérje meg a diákokat, hogy legyenek kreatívak! Osszon ki mindegyik csoportnak műanyag kanalakat és gyurmát. Adjon egykis időt nekik, hogy ebből a két eszközből egy új terméket hozzanak létre. Aztán mindegyik csoport bemutatja a végeredményt, és elmagyarázza a kreatív ötletét. Meséljék el, hogy mit hoztak létre:

- Miért ezt?
- Kinek segítene a termék?
- Melyik csoport volt a legsikeresebb és miért?

Iskolai partnerség esetén

- Osszák meg egymással a sikeres vállalkozókról szóló példákat!
- Osszák meg egymással a sikeres vállalkozó profiljáról készített ábrát!
- Megegyezhetnek abban, hogy egy meghatározott ideig, egy adott online felületen zajlik a megosztás (pl. Padlet), így mindegyik osztály láthatja a másik iskola által közzétett ötleteket.
- Fotózza le és tegye közzé a gyurmából és műanyag kanálból készült termékeket!

Akció rész

4. fejezet: A nagy ötlet

Hogyan tudunk létrehozni társadalmi vállalkozást, amely segíteni tud a közösség egy adott problémáján?

Ennek kidolgozása érdekében térképezzék fel közösen a helyi közösség (iskolai közösség), problémáit, kihívásait, és írják össze, mi foglalkoztatja őket és mi az, amin tudnának segíteni.

Gyűjtsék össze és listázzák a rendelkezésre álló erőforrásokat is: képességek, felszerelés, kapcsolatok stb.

Lásd a Mi közösségünk feltérképezését a 2. Függelékben.

Ezt megtehetik nagyméretű papírlapokra készített mentális térkép (mindmap) vagy ingyenesen hozzáférhető online térkép segítségével is (pl. www.mindmup.com)

Gyűjtsék össze az elhangzott ötleteket, és mindegyik diák kapjon három ragasztható pöttyöt, majd tegyék oda azt a nekik leginkább tetsző ötletek mellé. A diákok mindhárom pöttyöt ragaszthatják ugyanazon ötlethez, vagy három különbözőhöz. A legtöbb pöttyöt kapott ötletet fogják társadalmi vállalkozási projektté fejleszteni.

A fő gondolatot a kifüggesztett lapra írják rá, és helyezték el a terem elejére. Adjon mindegyik diáknak több post-it-et és kérje meg őket, hogy gondolkodjanak a helyzet lehetséges megoldásán. Biztassa őket arra, hogy legyenek kreatívak, de ne ragaszkodjanak el teljesen a megvalósíthatóságtól.

A társadalmi vállalkozás vezetéséhez különféle készségekre van szükség: kreativitásra, jó vezetői és kommunikációs készségre, valamint költségvetést és kockázatfelmérést kell készíteni. Vagyis alapos tervezés és kemény munka viheti sikerre a vállalkozást.

Ebben a fázisban megoszthatnák az ötleteiket olyanokkal, akik segíthetik őket a későbbi megvalósításban, pl. az iskolához tartozó közösség tagjai, szülők, tanárok, vagy helyi vállalkozók. Szervezzenek egy informális eseményt, ahol a diákok megoszthatják eredeti ötleteiket és másoktól is visszajelzést, új ötleteket vagy támogatást kaphatnak. Találjanak megfelelő, kreatív megosztási formát - különböző asztaloknál ugyanazt az ötletet más-más szempontból prezentálják, vagy rövid plenáris előadást tartanak. Törekedjen arra, hogy ezen a szinten a diákok még ne érezzék azt, hogy "pitch-elnek", vagy tesztelik őket.

Tantervi kapcsolódás: állampolgárság, angol, matek, vállalkozási ismeretek, művészet és design, társadalomtudományok (földrajz, modern tudományok) és IKT.

Készségek: együttműködés, kommunikáció, kritikai gondolkodás, kitartás, csapatmunka és- irányítás, kockázatfelmérés, befolyásolás és tárgyalási készségek, meghallgatni és értékelni a többiek ötleteit.

Tanulási célok: megtalálni az iskolai társadalmi vállalkozás ötletét. Feltérképezni a működtetéséhez szükséges feladatköröket és felelősségeket. Üzleti terv kidolgozása, kulcstevékenységekkel, erőforrásokkal, eszközökkel és a sikerkritériumaival.

Eszközök: ragasztható pöttyök, nagy papírívek.

Iskolai partnerség esetén:

- Ossa meg a szülőkkel és helyi vállalkozókkal folytatott beszélgetést a partneriskolával Skype-on, vagy vegye fel a beszélgetést, hogy majd át tudják beszélni a későbbiekben.
- Összehasonlíthatják a különböző országokbeli, hasonló munkakörhöz kapcsolódó különbségeket és hasonlóságokat.
- Osszák meg egymással a társadalmi vállalkozási projektek terveit.

5. fejezet: Valósítsd meg!

Az ötlet közös kiválasztása után el kell dönteniük, hogyan szeretnének változást elérni és mit kell tenniük ennek érdekében. Most mindazt fel kell használniuk, amit eddig tanultak. Segítsen a diákoknak összeállítani egy feladatlistát, majd kiosztani a feladatokat és a felelősségeket a határidő és elérendő mérföldkövek megjelölésével. Bátorítsa a diákokat, hogy a magukénak érezzék a feladatot és kijelöljék a saját céljaikat.

A sikerhez vezető terv

A folyamat elindításához fontos, hogy a diákok végiggondolják az alábbiakat:

Vállalkozási ötlet

- Mennyire ismerik azt a piacot, amelyre be akarnak lépni?

SWOT elemzés a jelenlegi piaci viszonyokról (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek), kapcsolódva a társadalmi vállalkozás témájához, illetve a termékhez.

Költségvetés

- Gyűjtsék össze a megvalósítás és az alapanyagok költségeit.
- Azonosítsák be a költségeket, gondolják végig a leendő árakat, a felárat és a profitot.

Marketing

Beszélgék át a következőket:

- Ki a célközönség?
- Mit jelent a sikeres vállalkozás?
- Hogyan lehetne a legmegfelelőbbben marketingelni a vállalkozást?
- Hogyan és honnan fogják beszerezni a szükséges termékeket? Hogyan fogják beárazni a megvásárolandó és értékesítendő termékeket? Honnan fogják tudni, hogy a társadalmi vállalkozásuk változást hoz?
- Hogyan gyűjtik be a visszajelzéseket az ügyfelektől?

Hatás

- Mi alapján tudják mérni a projekt hatását?
- Milyen hatással van a társadalmi vállalkozás a környezetre? Káros-e az emberekre? Hogyan tudnák ezeket a kihívásokat megoldani?

Kockázatfelmérés

- Van-e kockázat a tervben? Ha igen, hogyan tudnák ezt mérsékelni?

Ezen a ponton a diákok újra megkérdézhetik a szülőket, vagy a helyi vállalkozókat is, akik segíteni tudnak a szervezésben. Gondoljanak arra is, hogy hogyan fogják a diákok marketingelni a társadalmi vállalkozást. Használják a közösségi médiát, a Facebook-csoportokat, a Twitter-t, emailt (lehet, hogy szükség lesz az online térrel kapcsolatos biztonsági tájékoztatásra és gondolkodjanak azon, hogyan követik és moderálják majd a tartalmat). Ide tartozik bármilyen tevékenység vagy termék reklámozása és értékesítése is.

Tantervi kapcsolódás: angol, állampolgárság, IKT, matek, művészet és dizájn.

Készségek: kommunikáció és együttműködés, kreatív gondolkodás, önbizalom, időbeosztás, elemzés, tervezés, sikerorientáltság.

Tanulási célok: tervezni, tesztelni és elindítani egy iskolában kidolgozott társadalmi vállalkozást adott idő alatt, a folyamat alakulásának követése, átnézése.

A részletek megtervezése

A diákok határozzák meg, hogy mit kell teljesíteniük és milyen határidővel. Döntsenek egymás között a feladatokról, amelyek a vállalkozási projekt sikerét biztosítják:

Lehetséges feladatok:

- Kommunikáció – potenciális ügyfelekkel
- Kommunikáció – partnerekkel és támogatókkal
- Költségvetés tervezése és kezelése
- A helyszín/eszközök beszerzése – szükség van-e egy teremre, standra? Milyen egyéb eszközre van szükség?
- Összetartani a csapatot és nem téveszteni szem elől a célt -hol és milyen gyakran fog a csapat találkozni? Ki fogja megtervezni, hogy a találkozások sikeresek legyenek?

Lásd a 3. Függelékben a Social Enterprise Academy sablonját. Ez megfelelő mintát nyújt az üzleti tervhez.

Finomhangolás

Miután kívülről tudják a részleteket, teszteljék le a termék prototípusát, ha lehetséges, és próbáljanak meg utána csiszolni, finomítani a terven.

Elindítás

És végezetül, találjanak egy időpontot, amelyre meghívhatják az iskolai közösséget, a szülőket, esetleg a helyi sajtót és az önkormányzatot, hogy stílusosan indítsák el a társadalmi vállalkozásukat. Sok sikert hozzá!

6. fejezet: Visszatekintés – mit tanultunk?

A társadalmi vállalkozási projekt végén kérje meg a diákokat, hogy gondoljanak vissza a folyamatra és a fejlődésre, hogy a társadalmi vállalkozással milyen hatást sikerült elérniük.

Gondolkodjanak el az alábbi kérdéseken:

- Mit szerettek leginkább a projektben?
- Mire a legbüszkébbek?
- Mivel gazdagodtak?

Az azonos csapatban dolgozók beszéljék át az alábbiakat:

- Mi ment jól?
- Mit tanultak? Milyen képességeik fejlődtek?
- Mitől válhat a társadalmi vállalkozás még hatékonyabbá?
- Hogyan magyaráznák el másoknak, hogy mit jelent a társadalmi vállalkozás?

- Milyen tanácsot adnának a többi diáknak?
- Hogyan tudják hasznosítani a tanultakat a mindennapi életben?

A diákok egymásnak is adjanak visszajelzést, különösen a rájuk bízott feladat és a csapatmunka szempontjából.

A kisebb csoportokat kérje meg, hogy a többiekkel is osszák meg tapasztalataikat és a tanultakat.

A diákok kérjenek visszajelzést a helyi közösségtől, az ügyfelektől, illetve a kedvezményezettektől, akiket elért vagy kiszolgált a társadalmi vállalkozási projekt. Ez megvalósítható rövid online felmérés vagy papír alapú kérdőív formájában is.

Végezetül, gyűljenek össze és ünnepeljék meg a sikeres társadalmi vállalkozási projektet!

Diákvállalkozás. Fotó: Németh Dániel

1. Függelék: Iskolai esettanulmányok

Karma Projekt: Bishopbriggs Akadémia, Skócia és Karma Projekt, India

A Social Enterprise Academy Társadalmi Vállalkozás az Iskolában Program keretében a skóciai, kelet-dunbartonshire-i Bishopbriggs Akadémia felvette a kapcsolatot az indiai bodhghayabeli Karma Projekttel. A Karma Projekt magániskolát működtet, mely 70 gyerek számára biztosít ingyenes oktatást, amelyhez másképp nem lenne hozzáférésük.

A bodhghayai diákok és nők csoportja méltányos kereskedelmi körülmények között készítenek ékszereket, perselyt, táskákat és egyéb kézműves termékeket, amelyeket Skóciában árusítanak.

A Bishopbriggs Akadémia a Karma Projekttel szorosan együttműködve, társadalmi vállalkozásként működik. A diákok a termékeiket árusítják, ami a Karma Projekt fő bevételét teszi ki.

Ballot Street Spices: Victoria Park Általános Iskola, Smethwick, Birmingham

A birminghami iskola tanáraiból, diákjaiból és szülőkből álló csoport összefogott, hogy társadalmi vállalkozást hozzon létre, hogy esélyt teremtsenek egy kulturálisan sokszínű közösségben.

A Ballot Street Spices egy új társadalmi vállalkozás, amelynek célja összehozni a helyi közösség tagjait, és munkahelyet teremteni a szülőknek, valódi tanulási lehetőséget a diákoknak, valamint közösen ünnepelni a Smethwick-i kulturális sokszínűséget.

„A közösségre hatást gyakorló társadalmi vállalkozást szeretnénk létrehozni, amely munkalehetőséget teremt itt, ahol igazán szükség van rá. A Ballot Street Spices a helyi speciális fűszerek bemutatására hivatott.” - tudjuk meg Shindy Mahaltól, a Ballot Street és Victoria Park Primary Akadémia tagjától.

A Ballot Street Spices társadalmi vállalkozás egy iskolai „fűszerakadémia” projektből nőtt ki, a hetente megrendezett fűszerklubból, ahol a különböző háttérű családok összegyűltek, hogy megismerkedjenek a fűszerekkel, és különböző fogásokban kipróbálják őket. A fűszerek használatára ritkán gondolunk, a vállalkozás a kulturális örökséget igyekszik bemutatni, az ételekkel és hagyományokkal együtt, mielőtt azok végképp kivesznének a modern generációk ismereteiből, akik a boltok polcairól emelik le a becsomagolt fűszerkeverékeket.

„Azt szeretnénk, ha az emberek megosztanák egymással, hogy hogyan használják a családjukban a különböző fűszereket, milyen hagyomány társul hozzá.” - teszi hozzá Shindy. „Az iskolában több, mint 40 nyelvet beszélnek. A helyi közösség sokszínűsége egyértelművé teszi, hogy sokat tanulhatunk egymástól. A Ballot Street Spices a Real Ideas Organization-nel (RIO) dolgozik együtt, hogy támogassák az iskolát és a közösséget a társadalmi vállalkozás létrehozásában.”

The Lu Ban Lock Puzzle: Devonport Gimnázium, Anglia és Zhejiang Technológiai Mérnöki Iskola, Kína

Együttműködésbe kezdett az angliai Devonport-i Gimnázium és a kínai Zhejiang Műszaki Mérnöki Iskola. A Társadalmi Vállalkozás Minősítést (Social Enterprise Qualification -SEQ) kapott, a Zhejiang Műszaki Mérnöki Iskola diákjai számos tizenéves körében felmérést végeztek a megcélzott társadalmi probléma azonosítására. Azzal szembesültek, hogy túl sok fiatal online játékfüggő, ami a fizikai és mentális egészségükre nem volt jó hatással.

Ahhoz, hogy ezt a problémát kezeljék, a diákok kifejlesztettek egy hagyományos kínai intelligencia-játékot, a Lu Ban zárat, (kézi puzzle, amely az ősi Kínából származik), hogy az agyműködést serkentsék, mindezt újrahasznosított anyagokból. A SEQ minősítésű Devonport-i fiúgimnáziummal dolgoznak közösen, akik a csomagolást és a piaci terjesztés lépéseit készítik elő. Az értékesítés Kínában és az Egyesült Királyságban is megvalósul.

Them The Company: Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Budapest

A THEM. egyedi designnal ellátott termékei a társadalmi egyenlőtlenségekre hívják fel a figyelmet. A pólók és válltáskák grafikáiban három különböző társadalmi probléma jelenik meg: a nemi diszkrimináció, a városi szegénység és az információs egyenlőtlenség. A márka környezettudatos törekvéseit erősíti, hogy a csapat feleslegessé vált pólókat gyűjt be, illetve használatra

kereskedésekből szerez be, és új életet ad ezeknek a ruhadaraboknak. Így termékeik sokféleségét is növelik: egyedi szabású, anyagú és mintájú darabjaik többféle méretben vásárolhatók.

A bevétel egy részét a koncepcióhoz kapcsolódó, civil szervezetek támogatására fordítják.

MencsHely Rt.: Móricz Zsigmond Református Kollégium, Kisújszállás

A 10. osztályos diákok háziállatok számára készítenek termékeket. Helyi kisállat-tulajdonosokat céloznak meg (leginkább kutya- és macskatulajdonosokat), házakat és pórázt készítenek a házi kedvencek számára, valamint madáretetőket, amik az udvar díszítésére is alkalmasak.

A fenntarthatóság különösen fontos számukra, ezért újrahasznosított anyagokat használnak. A bevétellel a helyi menhelyet támogatják.

MigRunner: Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Budapest

A MigRunner klasszikus családi társasjáték, amelyet gimnazisták terveztek. A játékosok menekültek helyzetében találják magukat, és megtapasztalják mindazokat a veszélyeket és döntéshelyzeteket, amelyet az útjuk során a menekülő embereknek meg kell hozniuk.

A diákok remélik, hogy a játék nyújtotta tapasztalat révén jobban megértjük a menekülteket. Célközönségük családok, iskolák és civil szervezetek.

StudentTaste: Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Budapest

A StudentTaste diákcég egyedi receptekkel nyomott bögréket készített eladásra, azért, hogy a bevételüket egy hátrányos helyzetű tanintézmény a Csoda Tanoda (Csobánka) kertjében játszótér építésre fordíthassák. Ahogyan már a vásáron is tudták, a bögréjük nemcsak egy termék, "több mint bögre", jótékony célra szánt termék.

A tanoda diákjait és szüleit is bevonták az építésbe, és a Föld Órája kihívásának tekintették, hogy aznap együtt újrahasznosított bútorlapokból és raklapokból játékokat készítsenek, így megörvendtessék a kisiskolásokat.

A játszótér építéséhez az Ecologisztic Alapítványt hívták segítségül, akik eszközökkel, szerszámokkal és tapasztalatukkal segítették a közös cél megvalósítását.

StudentTaste diákvállalkozás. Fotó: AKG

2. Függelék: A közösség feltérképezése

1. Magyarázza el a csoportnak, hogy a mindennapokban, a lakónegyedben, a városban gyakran egyenlőtlenséggel szembesülünk: egyes társadalmi csoportoknak nem adottak ugyanazok a lehetőségek, mint másoknak, vagy környezeti problémákkal, értékválsággal, igazságtalansággal is találkozunk. Kérje meg a diákokat, hogy egy színes papírra írjanak fel egy fogalmat: mi az a jelenség, probléma, ami zavarja őket, és amit megváltoztatnának. Az összes papírlapot ragasszák fel egy nagy ívre, majd a csoporttal közösen vitassák meg őket.
2. Hozzon létre négy csoportot, majd adja oda a lakónegyed / környék térképét, amit internetről is letölthet. Az alábbi útmutatások figyelembe vételével térképezzék fel a helyet:

1. Csoport:

- A. Találják meg és jölessék be az összes nagyvállalkozást, boltot és bevásárlóközpontot, mozi, kávézót, éttermet, bár!
- B. Jelöljön ki 4 egyforma méretű helyet. Nézze meg a 4 különböző helyet és magyarázza el a köztük lévő különbséget, ha van (biztonságos-nem biztonságos, gazdagok lakta rész-szegényebbek által lakott rész, stb.)

2. Csoport:

- A. Jelölje meg a sportlétesítményeket és szabadidőközpontokat, sportpályákat, erdőket, parkokat, játszótereket!
- B. Mi a konfliktusforrás a közösségen belül? (környezeti, társadalmi ügy)

3. Csoport:

- A. Jelölje meg a kulturális központokat (látványokat, múzeumokat), vallásgyakorlási helyeket, oktatási intézményeket!
- B. Milyen tevékenységeknek adnak otthont? Ki a célcsoport?

4. Csoport:

- A. Jelölje meg az adminisztratív központokat és szolgáltatásokat (helyi önkormányzati hivatal, posta, rendőrség, tűzoltóság, stb.)
- B. Vannak-e szervezetek/egyesületek/adományboltok, amelyek a közösséget szolgálják? Melyek ezek? Jelölje meg a saját helyét a térképen. Hol lakik?

3. Kérje meg a csoportokat, hogy röviden (2-5 perc) mutassák be a térképüket. Mérjék az időt.

Ráadás

Ha marad idő, kérje meg a diákokat, hogy közösen rajzoljanak egy közös térképet, ahol bejelölik a fentieket, az alábbiak alapján: az iskolát rajzolják középre! Próbáljanak meg egy megközelítőleges térképet rajzolni az iskola köré, ahol kiemelik a főutakat, a földrajzi jellemzőket, és a kereskedelmi, kulturális és sporttevékenységnek otthont adó helyeket.

4. Kérje meg a diákokat, hogy csoportként, közösen gondolkodjanak el egy olyan, a negyedükre jellemző probléma kiválasztásán, ami zavarja őket, és amin változtatnának. Hasonlítsa össze azzal, amit a legelején írtak le. Gyűjtse össze az összes jegyzetet egyetlen egy nagy papírvire, amelynek a címe: "Meg szeretném változtatni a...."

3. Függelék: Ötletek üzleti terv készítéséhez

Ki készíti el a tervet?

Ideális esetben a fiatalok hozzák létre a vállalkozás üzleti tervét, melyhez segítséget, iránymutatást kapnak tanáraiktól.

Az üzleti terv sablonját rugalmasra terveztük.

1. rész: Bevezetés és háttér

Röviden foglaljátok össze az üzleti ötletet! Miért van jó esély a megvalósításra?

Ez egyszerű! Csak foglaljátok össze, hogy mit szeretnétek, pl. kávézót működtetni, iskolai egyenruhákat újrahasznosítani! Majd magyarázzátok el, hogy miért gondoljátok, hogy az emberek majd igénybe veszik a terméket/szolgáltatást.

2. rész: Vezetők

Ki fogja vezetni a vállalkozást és az hogyan illeszkedik az iskolai struktúrába?

Ha van egy kiváló vezető- az szuper, ha nem, mondd el, hogy miért nincs, és add meg a vállalkozásban résztvevők neveit!

Érdemes megemlíteni a titeket támogató tanárt is.

Milyen vezetői képességekre tesztek majd szert, vagy milyen készségeiteket fogjátok fejleszteni a vállalkozás révén?

Ide tartozhat: tervezés, csapatmenedzselés, csapatképviselés, példamutatás, a csapat motiválása és bátorítása.

3. rész: Célok

Mi a fő cél, amit a vállalkozás révén el szeretnétek érni?

Beszélgétek át és gondolkodjatok közösen erről, hiszen segíteni fog a későbbi döntéshozatalban!

Gondoljátok végig, hogy mi a befektetett munka célja!

Cél 1:

Segítség lehet, ha mindegyiket úgy kezditek el, hogy 'a vállalkozás elindítását követően reméljük, hogy ...'

Cél 2:

Cél 3:

4. rész: Termékek/szolgáltatások

Milyen termékeket/szolgáltatást értékesítetek?	Hasonlít az 1. részhez, de bővebben fejtsétek ki.
--	---

5. rész: Piacelemzés

a) Honnan tudjátok, hogy van igény a tervezett vállalkozásra?	Miért vásárolják meg a terméket/szolgáltatást? – akkor lesz igazán sikeres a vállalkozás, ha tényleg szükségük van rá a vevőknek, és nem csak azért veszik meg, hogy segítsenek.
b) Kik az ügyfelek?	A lehető legtágabb ügyfélkörre gondoljatok: a többi iskola, a szülők, helyi vállalkozások, online tér.
c) Kik a versenytársak?	A versenytársak azok, akik ugyanazt vagy hasonló szolgáltatást/terméket nyújtanak.
d) Milyen árakat szabtok meg?	Az ehhez tartozó segédletet a 2. Függelékben találjátok.
e) Milyen képet szeretnétek magatokról nyújtani?	Mi jut az emberek eszébe, amikor meghallják a társadalmi vállalkozás nevét (segíthet, ha olyan cégekre gondoltok, amelyeket ismertek: Tesco, Lidl, Apple)? Milyen szavakkal jellemeznétek a szolgáltatásukat?
f) Milyen módszerekkel fogjátok reklámozni a terméket/szolgáltatást?	Honnan fognak tudni a termékről/szolgáltatásról és arról, hogy hol és hogyan juthatunk hozzá?

6. rész: Társadalmi, környezeti, gazdasági hatás

Társadalmi hatás	Hogyan fogja a profit segíteni a közösség tagjait?
Környezeti hatás	Amit végig kell gondolni... Hogyan fogják az ügyfelek elszállítani a beszerzett termékeket? Hogyan tárolják és szállítják el a szemetet? A gyártási technológia környezetbarát? A felhasznált anyagok környezetbarát anyagok?
Gazdasági hatás	Milyen hatással van a társadalmi vállalkozás arra, ahogyan a vállalkozásról gondolkodtok?

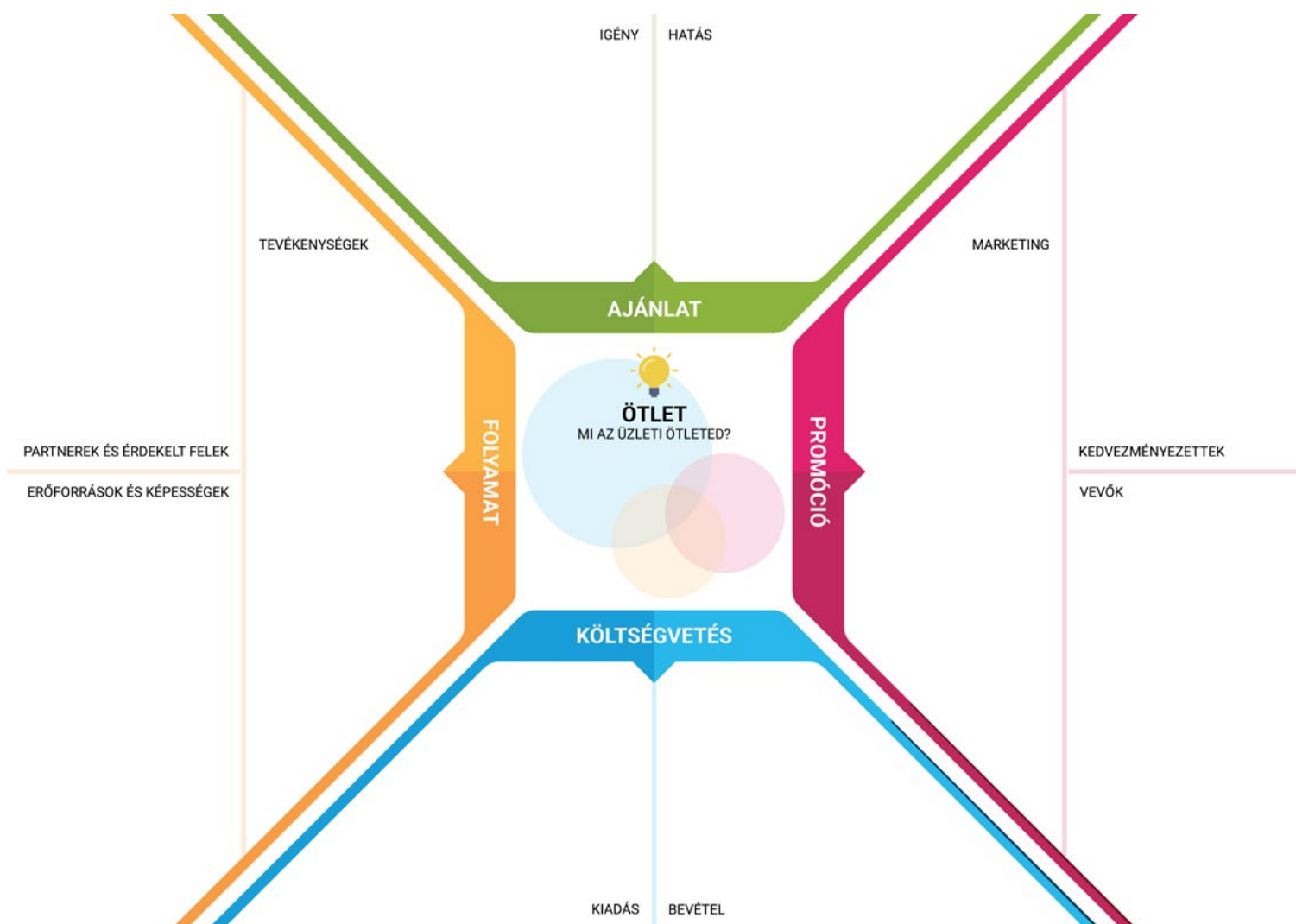
7. rész: Indulási nehézségek

Mikor indult a vállalkozás? Vagy mikor fog indulni?	
A projekten dolgozó diákok életkora és létszáma	
Mi lesz a vállalkozás helyszíne?	
Milyen rendszerességgel fog működni?	

8. rész: Pénzügyek

Bevétel: Honnan juttok hozzá a tőkéhez a vállalkozás elindításához?	Az indulótőke származhat a banktól vagy az iskolától kapott kölcsönből vagy adományokból.
Kiadás: Milyen kiadással kell számolnotok a vállalkozás működtetéséhez?	5. rész d) pontja is ad majd ehhez támpontokat.
Magyarázatok el, hogyan termeltek profitot és mit kezdtek a profittal!	5. rész d) pontja is segít majd ebben.

4. Függelék: Ötlet-térkép

Forrás: Real Ideas Organisation

Hasznos linkek

Az alábbi lista abban segít, hogy többet tudjon meg a társadalmi vállalkozásról:

- British Council
www.britishcouncil.org/society/social-enterprise
- Real Ideas Organisation:
www.realideas.org
- Social Enterprise Academy
www.socialenterprise.academy/scot/
- Young People Resources
www.socialenterprise.academy/scot/Young-People/Resource-Bank
- British Council success stories
www.britishcouncil.org/society/social-enterprise/success-stories
- Social Enterprise UK
www.socialenterprise.org.uk/
- A free mind mapping resource can be found at:
www.mindmup.com
- NESsT Hungary
<https://www.nesst.org/magyarorszag/>
- Badur Foundation, Hungary – UK
www.badurfoundation.org
- Junior Achievements Hungary
<http://ejam.hu/>
- Impact Hub - Social Impact Award in Hungary
<https://hungary.socialimpactaward.net/>
- UNICEF – Generation Unlimited in Hungary
<https://unicef.hu/rajtad-all-a-jovod/>
- Impact Academy
<https://impactacademy.hu/>
- Bridge Budapest
<http://bridgebudapest.org>

